



úroveň 1	A M L E S O P U I
úroveň 2	T J Y N V Z D K Š R O U A U E U
úroveň 3	C H B
úroveň 4	Č Ž Ř
úroveň 5	C H F G
úroveň 6	Ď Ť Ň Q W X

Sada 4



Čteme si o řece Dyji

Cíle

- radost z přečtení celé knížky
- seznámení se se zeměpisnými tématy – mapa, řeka, moře, státy

Náměty na aktivity před čtením, při čtení a po čtení



Autorské poznámky

- kromě slovníčku obrázků tato Knihovnička obsahuje ještě legendu a přehled s vlajkami států
- na rozdíl od slovníčku děti místa z legendy ani názvy států samy neříkají, je to doplňující informace pro rodiče, učitele, kteří ji mohou dětem předat, pokud ty budou mít zájem
- **práce s legendou:** základní text Knihovničky je zjednodušený, aby odpovídal úrovni 4, legenda umožňuje zodpovědět případné navazující otázky týkající se toho, co je na fotografiích
- děti mohou vyhledat číslo praporeku a s pomocí rodiče, učitele, popř. žáka s vyšší úrovní čtení pak v legendě vyhledat příslušnou informaci
- **práce s vlajkami států:** obdobně se postupuje i v případě vlajek států, jejichž územím Dyje/Morava/Dunaj protéká nebo tvoří jejich hranice (týká se stran 1, 3, 10, 12–13)
- děti mohou na základě pozorování a pojmenování společných či rozdílných tvarů a barev vyhledat určitou vlajku v seznamu vlajek a s dopomocí pokročilejšího čtenáře zjistit, který stát představuje

Náměty k jednotlivým stranám

Str. 1

Téma: mapa a řeka Dyje

- Jakou barvou bývá znázorněná řeka?
 - Kde je na obrázku řeka? Které další řeky na obrázku vidíte?
 - Co asi sysel s lišákem a myšákem dělají? (chystají se na výlet)
 - Co to je za obdélničky? Poznáte, která vlajka je naše? (Lze využít práci s vlajkami)

- Všimli jste si, že jsou zde v podkladu různé barvy? Proč asi?
- Jakou barvu tu má území naší republiky?
- Jak je znázorněna hranice mezi státy?
- Co tu asi znamenají praporečky?
- průvodci jsou kamarádi lišák, který je průvodcem dějepisné vlastivědy, myšák, který je průvodcem zeměpisné vlastivědy, a sysel, který je průvodcem přírodovědy
- bude třeba děti připravit na to, že podkladem stránek je mapa; na internetu nebo ve vlastivědě pro 4. nebo 5. ročník lze vyhledat různé politické mapy a ukázat si, že státy mají na mapě různé podbarvení, lze si to ukázat i na str. 12–13
- u přehledu vlajek je možné společně si uvést názvy států a vyjasnit si, která barva bude tvořit podklad Česka a která Rakouska, popř. Slovenska
- praporečky představují místa na toku řeky, která jsou vyznačena a zobrazena na fotografiích na následujících stranách

Str. 2

Téma: prameny Dyje – soutok

- Co to je pramen? (podzemní voda vyvěrající na povrch, počátek vodního toku)
 - Kde se na mapce prameny Dyje spojují?
 - Co to znamená, že se spojují?
 - O čem si asi čte lišák?
- Navštívili jste někdy na výletě pramen některé řeky?

Str. 3

Téma: zákruty Dyje

- Kde Dyje přetéká hranici mezi Rakouskem a Českem?
 - Proč syslovi tok Dyje připomíná hada?
- Kde na mapce vidíte zákrutu, která je na fotografii?

Str. 4

Téma: přehrada a kulturní památky

- Co je to přehrada?
 - K čemu asi přehrada slouží?

- Nachází se nějaká přehrada ve vašem okolí?
- Jaké památky jsou na břehu této (Vranovské – aut. pozn.) přehrady? (předpokládaná odpověď: hrad/zámek – lze i využít práci s legendou)

Byli jste se na přehradu někdy s rodiči / se školou podívat?

- Navštívili jste nějaký zámek nebo hrad?
- Kdo dřív žil na hradě nebo na zámku?

Str. 5

Téma: údolí, přírodní památky

Co je to údolí?

- Které zvíře nám sysel ukazuje na fotografii?

příroda Podyjí je tak krásná a vzácná, že je jmenována Národním parkem Podyjí, aby se více ochránila (lze využít práci s legendou)

- Jak se chováme na výletě v přírodě?
- Viděli jste někdy v přírodě ještěrku?

Str. 6

Téma: Znojmo, římské osídlení

Co znamená slovo „starobylé“? Co je to sídlo?

- Kde na fotografii je starobylé sídlo a kde je přehrada?
- Myslíte, že je nad přehradou jen hrad, nebo i město? (lze využít práci s legendou)
- Slyšeli jste někdy o starém Římu? (stručně vysvětlení, že jde o dávné období, ještě mnohem dříve než u nás vzniklo České království)
- Zkuste popsat lišáka-římského vojáka.

Str. 7

Téma: vinice

Co znamená, že okolí řeky Dyje je bohaté na úrodu? Proč asi?

- Co podle sysla roste v okolí Dyje?
- Které z jmenovaných plodin sysel drží v tlapkách?
- Co z toho, co sysel drží, si mohl utrhnout v krajině na fotografii?
- Jak se říká keřům, které jsou vysázené v řádcích na svahu na fotografii?
- A jak se říká celému pozemku, kde se pěstují? (vinice)

lze dále rozvést, jak se říká pozemku, kde roste obilí a kukuřice (pole)

Str. 8–9

Téma: pravěké osídlení

Co je to Pálava? (Pavlovské vrchy na fotografii)

- Všimli jste si už na předchozích stranách, že se podél toku nachází památky dávného osídlení? Jaké? (hrady, zámky, starobylá sídla, římské osídlení)
- Teď dokonce soška z doby kamenné... Co je to doba kamenná? (kdy byla – stačí v pravěku)
- Víte, podle čeho se tak asi nazývá? (lidé jako hlavní surovinu na výrobu nástrojů používali kámen, až později – doba bronzová, železná – bronz, železo)

Myslíte, že lidé v době kamenné mohli mít třeba meče?

- Které materiály se k výrobě používají dnes?
- Z čeho je např. vaše láhev na pití?

Str. 9

Téma: Lednice, skleník

Jeli jste někdy po řece? Po které?

- Jaká je krajina, když o ní řekneme, že je kouzelná? Žijí v ní kouzelníci? Je zakletá?

Na spodní fotografii vidíme zámek Lednice (lze využít práci s legendou) se skleníkem a krásnou zahradou. Co je to skleník? K čemu se používá? Navštívili jste nějakou zámeckou zahradu? Co se vám na ní líbilo?

Str. 10–11

Téma: Morava

Co znamená, že se nějaká řeka vlévá do jiné řeky? (lze přirovnat k tomu, že vodu ze skleničky vlejeme do vody v hrnci, pak už to bude jen voda v hrnci – větší řeka)

- Do které řeky se vlévá Dyje?
- Kde se na mapce Dyje vlévá do Moravy?
- Na hranici kterých států to je? (lze využít práci s vlajkami)
- Do které řeky se pak vlévá Morava?
- (lze využít práci s legendou a doplnit název hradu)
- Co je to soutok?

Myslíte, že i do Dyje se v průběhu jejího toku vlévaly menší říčky a řeky?

- lze je společně vyhledat na geografické mapě ČR, na Mapy.cz apod.
- lze si společně ukázat i celý tok Moravy

Str. 12–13

Téma: Dunaj

Jakou barvou je na mapce vyznačeno moře?

- Kde je na mapce vyznačené Česko?
- Kudy teče voda z Dyje? (Na mapce prstem projeďte cestu vody z Dyje až do Černého moře.)

Společně si říkejte, kterými státy voda z Dyje protéká. (lze využít práci s vlajkami)

- Které vlajky mají stejné barvy?

Str. 14–15

Téma: koloběh vody

Co znamená slovo „vypaří“?

- Co znamená, že se voda z moře vypaří? (voda jako pára, kterou ve vzduchu nevidíme, v mracích jsou viditelné právě už malinké kapičky)
- Jak a proč se podle vás mraky pohybují?
- Jak se pozná, že obrázek je z našeho území?

o plynném, kapalném a pevném skupenství vody více v knihovničce Pepa a táta